

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 216/2023-57

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Petrom Krafcíkom, advokátom, Štefánikova 4, Michalovce, proti postupu Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 222/2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 222/2014 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 222/2014 **prikazuje** konať bez zbytočných prietahov
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Michalovce **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Michalovce **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **442,38 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 216/2023 z 5. apríla 2023 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa, doručенú 21. februára 2023, v časti, ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia

svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 222/2014 (ďalej len „napadnuté konanie“). Vo zvyšnej časti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 4/2021, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu je stranou sporu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti (ide o vyporiadanie v širšom slova zmysle, teda aj o vyporiadanie investícií žalobcu do nehnuteľnosti, pozn.) na základe žaloby podanej na okresnom súde 2. decembra 2014. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ uvádza, že odstránenia prietahov a efektívneho vedenia súdneho konania sa domáhal aj sťažnosťou zo 16. apríla 2020 podanou na Európskom súde pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý rozhodnutím č. 19327/20 z 15. apríla 2021 konštatoval porušenie práva podľa čl. 6 ods.1 dohovoru a sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 2 655 eur. Upriamuje pozornosť na neefektívny a nesústreďený postup okresného súdu pri vedení súdneho sporu, a to najmä v súvislosti s ustanovením súdneho znalca a neprimeranou dobou vypracovania znaleckého posudku, ktorá bola súdom neopodstatnene opakovane predĺžovaná (znalecký posudok bol predložený po 26 mesiacoch od ustanovenia znalca, pozn.). Vo vzťahu k procesnému postupu súdu prvej inštancie po podaní dovolania žalovaným proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 306/2018-552 (dovolanie podané 25. marca 2019) sťažovateľ poukazuje na to, že súdny spis bol s predkladacou správou predložený najvyššiemu súdu až 13. augusta 2020 (teda po viac ako roku od podania dovolania), avšak najvyšším súdom bol 9. decembra 2020 okresnému súdu vrátený ako predčasne predložený. Uvedená skutočnosť je len ďalším dôkazom nesústreďeného postupu okresného súdu, ktorý pristúpil k opätovnému predloženiu súdneho spisu na rozhodnutie o dovolaní až po odstránení nedostatkov 14. januára 2021. Sťažovateľ adresoval predsedovi okresného súdu 25. augusta 2022 sťažnosť na prietahy v konaní a totožnú sťažnosť zaslal na vedomie aj predsedovi najvyššieho súdu (trvanie dovolacieho konania 1 rok a 8 mesiacov), ktorý sa za objektívne prietahy v dovolacom konaní sťažovateľovi ospravedlnil (upovedomenie o vybavení sťažnosti z 23. septembra 2022).

3. Sťažovateľ súčasne navrhol, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a zaviazal ho na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 115 000 eur (rovnakú sumu žiadal aj od najvyššieho súdu, avšak v tejto časti bola ústavná sťažnosť odmietnutá, pozn.) a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

4. Okresný súd vo svojom vyjadrení k obsahu ústavnej sťažnosti č. k. 1SprV/196/2023z 25. apríla 2023 uviedol chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní

v období od 23. decembra 2019 (doručenie znaleckého posudku znalca [REDAKOVANÉ], pozn.) až dosiaľ a obsiahlu argumentáciu k obsahu ústavnej sťažnosti.

4.1. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa zdĺhavého postupu súdom ustanoveného znalca predseda okresného súdu uviedol, že súdny spis bol znalcovi predložený 8. decembra 2017. Vypracovaný znalecký posudok mal komplexne vyriešiť nároky strán sporu vyplývajúcich zo zrušenia a z vyporiadania podielového spoluvlastníctva vrátane jeho širšieho vyporiadania. Je pravdou, že znalecký posudok bol predložený až 23. decembra 2019 a znalcovi bola uložená poriadková pokuta. Toto obdobie však nemôže byť posudzované len na úkor okresného súdu, pretože od zaslania spisu znalcovi sa spis opakovane od neho vyžiadaval pre procesné návrhy strán sporu, o ktorých bolo rozhodované počas obdobia určeného na vypracovanie znaleckého posudku (napr. predloženie spisu po podaní odvolania žalovaného vo veci zamietnutého návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia od 28. mája 2018 do 11. júla 2018, návrh sťažovateľa na prerušenie konania od 3. septembra 2018 do 7. februára 2019, rozhodovanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa od 25. júla 2019 do 15. augusta 2019, pozn.).

4.2. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa nesprávneho postupu okresného súdu spočívajúceho v tom, že súdnemu znalcovi zaslal celý súdny spis, hoci takáto skutočnosť nevyplýva z Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), okresný súd zdôraznil, že je bežnou praxou prebiehajúcich súdnych konaní, že znalcovi je poskytnutý celý spis, aby bol informovaný o všetkých skutočnostiach, ktoré bude považovať za relevantné pre vypracovanie posudku. Poukazujúc na body 5 – 8 uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania (č. k. 20 C 222/2014 z 2. októbra 2017, pozn.), okresný súd zdôraznil, že úlohou znalca bolo vyjadriť sa k záverom znaleckých posudkov o deliteľnosti stavby a o všeobecnej cene nehnuteľností vyhotovených predošlými znalcami na základe obhliadky nehnuteľnosti a štúdia súdneho spisu, ako aj vyčíslit' zhodnotenie nehnuteľnosti porovnaním všeobecnej ceny stavieb (pred vykonaním týchto prác v roku 2012 a ku dňu vyhotovenia znaleckého posudku) a vyjadriť sa k už vypracovaným znaleckým posudkom, čo sa týka stanovenia zhodnotenia nehnuteľnosti.

4.3. K tvrdeniu sťažovateľa o tom, že okresný súd rozhodoval o odmene znalca a nepristúpil k predloženiu súdneho spisu najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní ani začiatkom roka 2020, okresný súd uviedol, že hoci Civilný sporový poriadok už neukladá súdu povinnosť rozhodnúť v lehote 30 dní o vyúčtovanom znalečnom (na rozdiel od § 139 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, pozn.), podľa názoru predsedu súdu nie je možné predložiť spis na dovolacie konanie bez toho, aby sa o znalečnom rozhodlo. Aj podľa komentára k Civilnému sporovému poriadku, ak súd rozhoduje o priznaní trov dôkazu podľa ustanovenia § 258 CSP, musí o ich priznaní rozhodnúť bez zbytočného odkladu v priebehu konania, a to od momentu ich riadneho uplatnenia. Otázka priznania znalečného nie je záležitosťou iba procesného predpisu, ale aj vykonávania finančných kontrol podľa zákona č. 357/2015 Z. z o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zložené preddavky sa vedú na účtoch súdu a sú predmetom inventarizácie, preto sa kontroluje ich včasné vysporiadanie.

4.4. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na kvalitu vypracovaného znaleckého posudku, okresný súd uvádza, že za odbornú správnosť posudku zodpovedá znalec a zákonný sudca nie je schopný odbornosť posudku vyhodnotiť. Dohľad nad výkonom znaleckej činnosti vrátane overovania odbornej spôsobilosti znalcov vykonáva Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky podľa zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vykonávacích predpisov.

4.5. K námietke sťažovateľa, že žalovaný podal dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, proti ktorému to zákon nepripúšťa, predseda súdu skonštatoval, že sám sťažovateľ tiež podal odvolanie proti uzneseniu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné, a dožadoval sa predloženia spisu odvolaciemu súdu (uznesenie sudkyne okresného súdu č. k. 20 C 222/2014 z 22. mája 2020, ktorým zamietla sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka z 19. marca 2020 o priznaní odmeny znalcovi). Ak aj súd prvej inštancie vyhodnotí dovolanie ako neprípustné, procesné predpisy ukladajú súdu povinnosť predložiť spis na dovolacie konanie. Ak je však podané odvolanie proti uzneseniu vydanému súdom prvej inštancie, proti ktorému odvolanie nie je prípustné, odvolaciemu súdu sa predkladá až s rozhodnutím vo veci samej (§ 375 CSP).

4.6. Podľa okresného súdu nie je pravdivým tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd mal už 3. mája 2019 splnené predpoklady na to, aby mohol predložiť súdny spis na rozhodnutie o dovolaní. Dovolanie žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 306/2018-552 bolo podané v čase (25. marca 2019, pozn.), keď sa spis nachádzal u súdneho znalca a všetky procesné úkony spojené s podaným dovolaním (vyrubovanie súdnych poplatkov, vyjadrenia strán sporu k dovolaniu) sa vykonávali v zbernom spise. Bez základného súdneho spisu, ktorý sa nachádzal u znalca, nebolo možné predložiť dovolanie odvolaciemu súdu a riešením nebolo ani predloženie spisu na dovolacie konanie pred ukončením znaleckého dokazovania, pretože spis sa opakovane vyžiadaval od znalca pre procesné návrhy strán sporu a pre opakované sťažnosti zo strany sťažovateľa, a to vrátane jeho ústavnej sťažnosti na priet'ahy v konaní podanej v roku 2019.

4.7. V súvislosti s rozhodovaním vo veci sťažovateľa okresný súd poukázal na to, že súbežne s napadnutým konaním sa viedlo aj konanie pod sp. zn. 19 C 2/2016 medzi tými istými stranami sporu. Išlo o vylúčenú vzájomnú žalobu žalovaného proti sťažovateľovi o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Obe veci sú skutkovo aj procesne veľmi náročné, a to aj s prihliadnutím na správanie strán sporu. Podľa zákonnej sudkyne sú vzťahy medzi stranami sporu mimoriadne zlé, čomu zodpovedá aj ich správanie na pojednávaniach, ale aj procesné návrhy v konaní v závislosti od toho, či vystupujú v pozícii žalobcu alebo žalovaného.

4.8. Na záver predseda okresného súdu uviedol, že na dĺžku konania mali vplyv podávané procesné návrhy strán sporu, o ktorých bolo potrebné rozhodnúť vrátane odvolacieho súdu, a to aj počas doby, keď sa spis nachádzal u znalca. Uplatňovanie procesných práv stranám sporu nie je možné uprieť, musia však rátať s tým, že každý procesný úkon, s ktorým je spojená povinnosť rozhodnúť, bude pre zákonom stanovený postup vyžadovať čas a nie je možné ho skrátiť. Čas podania znaleckého posudku bol objektívne predĺžený aj pre pracovnú neschopnosť znalca, ako aj opakované vyžiadavanie spisu od znalca.

II.2. Replika sťažovateľa:

5. Sťažovateľ vo svojej replike poukázal na to, že okresný súd vo svojom vyjadrení opakovane popisuje časový úsek od ustanovenia znalca v roku 2016, pričom tento časový úsek bol posudzovaný už v rámci predošlého konania o sťažnosti sťažovateľa pred ESLP (k tomu pozri aj bod 2 odôvodnenia tohto nálezu). Celé znalecké dokazovanie bolo z pohľadu sťažovateľa od počiatku sprevádzané pochybeniami, priet'ahovosť postupu súdu sťažovateľ už preukázal, a preto pre neho vyznieva nepochopiteľne neustála potreba konajúcich súdov v rámci posudzovania nového obdobia priet'ahov opakovane obhajovať a vracat' sa k tomuto obdobiu. Podľa jeho názoru je bežnou praxou najmä pri poskytovaní spisu znalcom, ktorí vyhotovujú súkromný znalecký posudok (§ 209 ods. 3 CSP), že sa znalcom do súdneho spisu len umožní nahliadnúť a vytvorí sa im

priestor na možnosť vyhotovenia fotokópií, odpisov, poznámok, a to napriek rovnocennosti dôkaznej sily dôkazného prostriedku súkromného znaleckého posudku a znaleckého posudku súdom ustanoveného znalca. Ak si môžu vyhotovovať kópie spisu procesné strany či objednaní znalci, nič nebráni, tomu, aby súdom ustanovený znalec musel a mohol pracovať na posudku, iba ak mu je zaslaný celý súdny spis a len v čase, keď má spis plne k dispozícii. Ďalej sťažovateľ považuje za nesprávnu a nepresvedčivú aj argumentáciu okresného súdu týkajúcu sa rozhodovania o znalečnom (bod 4.3. odôvodnenia tohto nálezu) zdôrazňujúc, že v konkrétnom prípade sa posudzuje rozhodovanie o znalečnom za vyhotovený posudok (§ 260 CSP), nie rozhodovanie o trovách výsluchu znalca podľa § 258 CSP. Pokiaľ okresný súd ako univerzálne ospravedlnenie na všetko používa argument zlých vzťahov strán sporu v tomto, ako aj ním spomínanom inom konaní (sp. zn. 19C 2/2016), sťažovateľ uvádza, že sporové konanie už zo svojej podstaty vychádza z existencie sporu medzi stranami. Sťažovateľ bol nútený podať žalobu, keďže sa žalovaný odmietol akýmkoľvek spôsobom podieľať, resp. po vykonaní rekonštrukcie dohodnúť na spôsobe a výške vyporiadania nákladov rekonštrukcie spoločnej nehnuteľnosti. Okresný súd svojím nesprávnym postupom prispel k neprimeranej dĺžke súdneho sporu, ktorý prehľbuje právnu neistotu sťažovateľa, má priamy dopad na jeho príjmy a rodinný život. Z uvedeného dôvodu trvá na dôvodnosti ním podanej ústavnej sťažnosti.

II.3. K ústnemu pojednávaniu

6. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zřejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Predmetnom posúdenia ústavného súdu bol v konkrétnom prípade sťažovateľa postup okresného súdu v napadnutom konaní z hľadiska existencie a príčin vzniku zbytočných prietahov osobitne v období po podaní dovolania žalovaným proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 11 Co 306/2018-552, teda od 25. marca 2019 dosiaľ (ďalej len „posudzované obdobie“), keď tu prejednávanej ústavnej sťažnosti predchádzalo konanie vedené na ústavnom súde pod sp. zn. II. ÚS 68/2019, v ktorom ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 68/2019-49 z 2. októbra 2019 ústavnej sťažnosti nevyhovел a po tom, čo sa sťažovateľ obrátil na ESLP, tento mu na základe jednostrannej deklarácie vlády Slovenskej republiky o uznaní porušenia práv sťažovateľa priznal ako spravodlivé zadost'učinenie sumu 2 655 eur a rozhodol o vyčiarknutí sťažnosti (k tomu aj bod 2 tohto nálezu).

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom

predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

9. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky ESLP vo veci Frydlander proti Francúzsku z 27. 6. 2000, č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovensku z 16. 12. 2003, č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre s'ťažovateľa.

10. Reflektujúc skutočnosť, že ústavný súd uvedené kritériá zohľadnil a podrobne analyzoval pri svojom rozhodovaní o predchádzajúcich ústavných s'ťažnostiach s'ťažovateľa na priet'ahy identickom súdnom konaní (napr. II. ÚS 68/2019, II. ÚS 590/2022), bez potreby podrobnejšieho prieskumu uvádza, že právna i faktická zložitost' veci, zvýšený stupeň náročnosti znaleckého dokazovania viacerými znalcami a procesná aktivita sporových strán objektívne prispeli k dĺžke napadnutého konania. V posudzovanom období spomínaná zložitost' veci postup súdu neovplyvnila, keďže už realizoval výlučne úkony procesného charakteru smerujúce k zabezpečeniu znaleckého posudku, rozhodovaniu o trovách dôkazu a predložení súdneho spisu dovolaciemu súdu.

11. Správanie s'ťažovateľa v posudzovanom období ústavný súd vyhodnotil ako okolnosť, ktorá prispela k predĺženiu napadnutého konania. S'ťažovateľ odmietol zaplatiť splatnú zálohu na znalecké dokazovanie podľa § 253 ods. 1 CSP (výzva okresného súdu na úhradu zálohy na znalecké dokazovanie z 10. januára 2020, urgencia s'ťažovateľa z 5. marca 2020), formuloval rôzne podnety a žiadosti, na ktoré okresný súd musel reagovať (okresný súd 15. januára 2020 na žiadosť s'ťažovateľa vydal potvrdenie o prehľade súdnych poplatkov uhradených v rámci súdneho konania, 8. apríla 2020 s'ťažovateľ požiadal o kópie listín zo súdneho spisu, 9. septembra 2021 požiadal o zrušenie doložky právoplatnosti a vykonateľnosti uznesenia o odmene znalca). Možno mu vytknúť aj koncipovanie odvolania proti uzneseniu okresného súdu z 22. mája 2020, ktorým rozhodol o zamietnutí s'ťažnosti s'ťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka z 19. marca 2020, ktoré nie je prípustné (§ 357 CSP *a contrario*). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania zodpovednosť za predĺženie konania síce neznáša výlučne oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04), najmä ak išlo o úkony procesne neprípustné.

12. Pokiaľ ide o postup samotného okresného súdu v posudzovanom období, vyhodnotením realizovaných procesných úkonov, zohľadňujúc aj už spomínanú procesnú aktivitu s'ťažovateľa, možno ho z časového hľadiska považovať za plynulý. Okresnému súdu možno vytknúť určitú mieru nesústreďenosti pri predložení súdneho spisu dovolaciemu súdu (súdny spis doručený 24. augusta 2020), ktorý mu bol 14. decembra 2020 vrátený ako predčasne predložený z dôvodu vady priloženého plnomocenstva dovolateľa. Po odstránení spomínanej vady plnomocenstva a opätovnom predložení súdneho spisu dovolaciemu súdu 14. januára 2021 sa tento nachádzal mimo dispozície okresného súdu, ktorému bol vrátený s rozhodnutím o dovolaní 11. novembra 2022. Od daného momentu okresný súd aktívne pristúpil k nariadeniu termínov pojednávania (15. februára 2023 a 5. apríla 2023), ktoré boli odročené z dôvodov na strane s'ťažovateľa aj

na strane žalovaného. Okresný súd vo veci uskutočnil pojednávanie 19. mája 2023, ktoré bolo odročené na 7. jún 2023 na účel ďalšieho dokazovania výsluchom znalca.

13. V konklúzii uvedeného ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie bolo v posudzovanom období poznačené zbytočnými prietahmi v dôsledku nesústredeného postupu okresného súdu, čím došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa (bod 1 výroku tohto nálezu). V čase rozhodovania ústavného súdu nebolo vo veci stále meritórne rozhodnuté, preto ústavný súd formuloval príkaz všeobecnému súdu konať v zmysle predloženého petitu ústavnej sťažnosti (bod 2 výroku tohto nálezu). Okresný súd je povinný postupovať striktne podľa zásady čl. 17 CSP s dôrazom na zásadu sudcovskej koncentrácie konania podľa § 153 CSP a vec čo najrýchlejšie rozhodnúť. Následne za predpokladu podania opravného prostriedku neúspešnou sporovou stranou proti rozsudku okresného súdu je povinný plynule realizovať procesné úkony súdu prvej inštancie v súvislosti s predložením súdneho spisu odvolaciemu súdu (§ 373 a nasl. CSP).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

14. Vzhľadom na konštatovanú nesústredenú činnosť okresného súdu, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, včítane jeho časového ohraničenia, ako i správanie sa sťažovateľa, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 eur a vo zvyšnej časti jeho návrhu nevyhovel (body 3 a 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

15. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v sume, aká vypláva vyplýva v výpočtového základu podľa § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

16. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu), čo spolu podľa vyhlášky predstavuje sumu 442,38 eur (bod 4 výroku tohto nálezu). Ústavný súd náhradu za repliku sťažovateľa nepriznal, pretože obsah doručeného stanoviska nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci. Zároveň dáva do pozornosti, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah odseku 1 a 3) právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom nestavia do nárokovateľnej polohy (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021).

17. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu